

Wspomnienie o doc. dr hab. Angeli Zofii Nałęczyńskiej

Docent dr hab. Angela Nałęczyńska urodziła się 18 lipca 1933 roku w Białymstoku. Należała do pokolenia okrutnie doświadczonego przez wojnę. Liceum Ogólnokształcące ukończyła w Kutnie w 1951 roku. Była absolwentką Wydziału Biologii Uniwersytetu Łódzkiego. Pracę zawodową na etacie asystenta rozpoczęła w Zakładzie Fizjologii Roślin SGGW, gdzie przez pięć lat (1956–1961) pracowała pod kierunkiem prof. Heleny Bireckiej i zajmowała się m.in. mutagenezą traw. Następnie osiem lat (1962–1970) pracowała w Instytucie Hematologii w Warszawie. W tym czasie zajmowała się biochemią krzepnięcia krwi. W 1970 roku na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej uzyskała stopień doktora nauk przyrodniczych, na podstawie rozprawy doktorskiej: „Wiązania czynnika VIII i fibrynogenu z niektórymi wielocukrami oraz inhibitory tych reakcji”, wykonanej pod kierunkiem profesora Sławomira Pawelskiego. Jej doktorat dotyczył wyodrębniania i koncentracji globuliny przeciwhemofilowej, tzw. czynnika VIII. Autorska metoda, za którą w roku 1973 otrzymała Zespołową Nagrodę Ministra Zdrowia, pozwoliła na wyprodukowanie w Polsce preparatu do leczenia chorych na hemofilię.

W 1971 roku przeniosła się do Gorzowa Wlkp., gdzie rozpoczęła pracę w Zakładzie Traw należącym do IUNG, a po reorganizacji (1972) przyłączonym do Oddziału Poznańsko-Gorzowskiego Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin. Tam zajmowała się badaniami dotyczącymi traw, a także zorganizowała i kierowała Pracownią Biochemii, która w wyniku poszerzenia zakresu badań naukowych przekształciła się w Pracownię Kultur Tkankowych. Rozwinęła przede wszystkim badania nad androgenezą *in vitro* rzepaku w kulturach pylników. W 1982 roku otrzymała pierwsze podwojone haploidy rzepaku. W 1992 roku na podstawie rozprawy habilitacyjnej: „Zastosowanie podwojonych haploidów w hodowli rzepaku” i dorobku naukowego uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii — genetyki i hodowli roślin oraz stanowisko docenta w Instytucie. Po reorganizacji Instytutu przeniosła Pracownię Kultur Tkankowych do Oddziału IHAR w Poznaniu, gdzie pracowała do chwili przejścia na emeryturę w 1997 roku.

Wszystkie etapy badań Docent Angeli Nałęczyńskiej dały wyniki zarówno o charakterze poznawczym, jak i aplikacyjnym. Docent Angela Nałęczyńska jest współautorem odmiany tetraploidalnej życicy Gotra, prac naukowych z dziedziny hodowli i biochemii roślin, hematologii oraz hodowli haploidów rzepaku. Jej publikacje i opracowania naukowe stanowią znaczący wkład w rozwój nauk biologicznych.

Docent Angela Nałęczyńska była osobą niezwykle twórczą, o niekonwencjonalnym podejściu do postawionych problemów, potrafiła zaszczepić zapał do badań naukowych wśród młodszych pracowników. Praca zawodowa pochłaniała Ją całkowicie. Prekursorskie badania nad androgenizacją *in vitro* rzepaku rozpoczęte przez Panią Angelę Nałęczyńską są kontynuowane i rozwijane w Pracowni Kultur Tkankowych IHAR w Poznaniu.

Wyniki pracy Pani Docent są i będą nadal wykorzystywane w badaniach naukowych i hodowli rzepaku. Jeszcze przez lata nie tracą na aktualności, a stosowane w praktyce przypominają nam będą ich Autorkę.

Należy wspomnieć, że Docent Angela Nałęczyńska angażowała się również w życie społeczne. W latach 1980–81 działała w „Solidarności”. Polityka jednak nigdy nie była jej bliska. Natomiast kochała zwierzęta.

Pisała także wiersze, niektóre opublikowała. Przygotowując się do rozstania z nami pozostawiła kilka. Jednym z nich są „Wierzenia biologa”.

Jak wielu ludzi niezwykle uzdolnionych z trudnością dostosowywała się do otoczenia i często bywała osamotniona. O ostatnich latach jej życia mówi wiersz „Pantofelki”.

Wierzenia biologa

— na początku był gen
roślina to światło powietrze i woda
zwierzę to roślina czas i środowisko
człowiek jest wszystkim
jestem więc światłem powietrzem
jestem czasem i wodą
jak również wami
nie wiem tylko kim wy jesteście

Pantofelki

— gdybym miała buty mocne
podkute gwiazdami
ruszyłabym w niebo nocne
mlecznymi drogami
doszłabym do krańców świata
gdzie czas nic nie znaczy
znalazłabym puste lata
stracone w rozpacz
ale w moich pantofelkach
i na bose nogi
cóż ja mogę dokąd dojdę
nawet nie pół drogi

Zmarła 11 lipca 2008 roku w wieku 74 lat. Została pochowana w grobie rodzinnym w Białymstoku.

prof. dr hab. Iwona Bartkowiak-Broda
doc. dr hab. Teresa Cegielska-Taras
prof. dr hab. Jan Krzymański